

SPRÅKPOLICY

Publicerad	www.styrdokument.gu.se
Beslutsfattare	Rektor
Ansvarig enhet	Enheten för Akademiskt Språk (ASK)
Beslutsdatum	2015-06-22
Giltighetstid	Tillsvidare
Sammanfattning	Språkpolycyn sammanfattas i fem huvudpunkter:

1. Det officiella kommunikationsspråket vid Göteborgs universitet ska vara svenska. Vetenskapsområden som domineras av engelska ska kunna kommunicera sitt vetande på klar och begriplig svenska.
2. Göteborgs universitet ska arbeta för ett ökat användande av engelska inom vetenskapsområden som idag domineras av svenska.
3. Göteborgs universitet ska sträva efter språklig mångfald och arbeta för att kompetenser i andra språk än svenska och engelska är meriterande vid anställning vid Göteborgs universitet.
4. Göteborgs universitet ska sprida forskningsresultat till det omgivande samhället på klar och begriplig svenska och engelska.
5. Göteborgs universitet ska vara internationellt synligt och information om universitetet och dess verksamhet ska finnas också på andra språk än svenska.

Språkpolicy för Göteborgs universitet

Inledning

En av Göteborgs universitets viktigaste strategiska målsättningar är att vara ett globalt lärosäte som attraherar ledande forskare från hela världen¹. Dessutom ska utbildningar erbjuda studentutbyten och ”kännetecknas av hög vetenskaplig och konstnärlig kvalitet, med pedagogisk excellens och en tydlig internationell profil”².

Det övergripande syftet med denna språkpolicy är att öka den språkliga medvetenheten hos alla som studerar eller arbetar vid universitetet. Dessutom ska dokumentet klargöra principer för språkanvändning vid Göteborgs universitet.

Göteborgs universitet ska enligt Vision 2020 kännetecknas av en arbetsmiljö med självklar respekt för allas lika värde. Universitet ska arbeta aktivt för att jämställdhet och likabehandling finns i hela verksamheten³. I linje med diskrimineringslagen (SFS 2008:567) gäller dessutom att universitet ska vara tillgängligt och inkluderande för alla. Enligt diskrimineringslagen innebär bristande tillgänglighet ”att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning”⁴. ”Verksamheten ska utformas så att anställda och studenter med funktionsnedsättning har likvärdiga möjligheter till delaktighet och inflytande”⁵. Detta inbegriper såväl information och kommunikation som den fysiska miljön. Universitet ska också arbeta för att underrepresenterade grupper av studenter ska få tillträde till högskolan.

1. Språkanvändning

År 2009 beslutade Riksdagen om en språklag (SFS 2009:600) som behandlar språkanvändningen i offentlig verksamhet. I denna anges att svenska som är huvudspråk i Sverige ska i myndighetsutövning vara vårdad, enkel och lätt att förstå. Med *vårdad* språk menas enligt Språkrådet (2010, s. 7) ”att språket ska följa den officiella språkvårdens rekommendationer och kunna förstås av den enskilde. Det kräver ett *enkelt* språk, det vill säga ett språk utan svårbegripliga ord och med en enkel och tydlig uppbyggnad”. *Begripligt* språk definierar Språkrådet (2010, s. 7) som språk ”anpassat så att mottagaren kan förstå”. I språklagen står det dessutom att ”Myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas”⁶.

¹ Universitetsgemensam policy för internationalisering 2014-2020, V2014/474

² Vision 2020

³ Policy och Handlingsplan för Jämställdhet och Likabehandling vid Göteborgs universitet, Dnr V 2015/249

⁴ SFS 2008:567, § 4, p 3

⁵ Policy och Handlingsplan för Jämställdhet och Likabehandling vid Göteborgs universitet, Dnr V 2015/249

⁶ SFS 2009:600, § 12

Inom vissa vetenskapsområden, särskilt sådana vars forskning är beroende av språklig tolkning, är svenska normalt huvudspråk. För andra vetenskapsområden, som t ex det konstnärliga, är talat och skrivet språk av mindre betydelse och beroendet av vilket språk som används är därmed mindre. I förekommande fall, till exempel undervisning i språkämnen, kan undervisningen även ske på andra språk.

Det officiella kommunikationsspråket vid Göteborgs universitet är svenska men internationalisering kan innebära att engelska används parallellt⁷. Detta står inte i motsättning till en strävan mot ökad språklig mångfald. En utbredd flerspråkighet ökar inte bara möjligheterna för universitetets studenter och medarbetare att skapa internationella kontakter, utan är samtidigt ett gott incitament för utländska forskare, lärare och studenter att söka sig hit. Göteborgs universitet ska därför sträva efter att ge medarbetare och studenter möjlighet att utveckla kompetenser i olika språk och kulturer.

Som ett universitet med ett globalt perspektiv ska Göteborgs universitet därför

- bidra till utvecklingen av studenternas språkfärdighet, till ett vetenskapligt språkbruk och till förmåga att kommunicera sina kunskaper på olika språk även till personer utanför högskolevärlden
- främja studenters och medarbetares rörlighet, anställningsbarhet och konkurrenskraft på arbetsmarknaden genom att uppmuntra till språkstudier och användning av andra språk än svenska
- stödja språklig mångfald i organisationen
- vara ett attraktivt universitet för utländska forskare, lärare och studenter kommunicera information via hemsidor och relevanta dokument/publikationer även på andra språk än svenska, i första hand det som har störst internationell spridning, d.v.s. engelska.

2. Svenska

Svenska ska normalt vara det huvudsakliga undervisningsspråket i kurser på grundnivå. Studier på grundnivå ska för det mesta leda till att studenterna kan uttrycka sig på en klar och begriplig svenska om sådant som rör studierna. Studenterna ska samtidigt med ämnesåterkopplingen få respons på sin användning av såväl svenskt som engelskt fackspråk. Självständiga arbeten på avancerad nivå och avhandlingar på annat språk än svenska ska ha fylliga sammanfattningar på svenska. Avhandlingar på annat språk än svenska ska ha sammanfattning på svenska.

Universitetet ska sträva efter att inom samtliga vetenskapsområden använda korrekt fackspråk på svenska. Svenskt fackspråk ska vårdas och utvecklas för att vetenskap ska kunna kommuniceras till icke-specialister. På avancerad nivå ska kravet på fackspråkskompetens fördjupas. Se Enheten för akademiskt språk.

3. Engelska

⁷ Kommunikationsstrategi för Göteborgs universitet, Dnr V 2014/71

Göteborgs universitet ska vara ett attraktivt universitet för utländska forskare, lärare och studenter inom och utom Norden. En förutsättning för Göteborgs universitets internationalisering är att det finns ett 'attraktivt utbud av utbildningar på engelska, som håller hög kvalitet'⁸.

För att lägga en grund för användning av engelska på högre nivåer bör kurslitteraturen, åtminstone till vissa delar, inom grundnivån vara på engelska. Inslag av engelska i undervisningen bör förekomma, så att språkförståelsen ökas och stärks. På avancerad nivå och i utbildning på forskarnivå ska engelska användas i större utsträckning än på grundnivå, för att

- uppmuntra och stimulera rörlighet och attrahera inresande studenter
- förbättra de svenska studenternas internationella kommunikationsförmåga och öka deras möjligheter att bli internationellt uppmärksammade
- förbättra de svenska studenternas möjligheter att antas till utbildning på forskarnivå i andra länder
- kunna attrahera högt kvalificerade utländska forskare, lärare och forskarstuderande.

Under förutsättning att relevant litteratur finns kan/ska kurslitteratur på avancerad nivå i högre utsträckning vara på engelska. Undervisningen kan genomföras på svenska och engelska. Om läraren är utländsk och/eller om det i undervisningsgruppen finns utländska studenter kan undervisningen genomföras på svenska och engelska parallellt med exempelvis visuellt stöd på det andra språket.

Samtliga lärare bör ha en beredskap för att undervisa på engelska eller åtminstone tvåspråkigt med visuellt stöd på engelska. Om kompetensutveckling i att använda andra språk än sitt modersmål som undervisningsspråk, se PIL-enheten⁹.

Göteborgs universitet ska utgöra en attraktiv och stimulerande miljö för utländska gästlärare och studenter. De ska få ett gott språkligt bemötande genom att skyltning, foldrar, webbsidor, elektroniska utskick o.s.v. utformas även på andra språk än svenska. Information om utbildning-/utbildningsadministration och personal/personaladministration ska finnas på engelska och i förekommande fall andra relevanta språk¹⁰.

En förutsättning för hög internationell kvalitet i forskningen är internationella kontakter och internationell kvalitetsgranskning. Samtliga lärare vid universitetet ska därför ha ambitionen att bidra till den internationella forskningsmiljön genom att publicera sig på engelska och andra relevanta språk samt delta i internationella konferenser.

Andelen avhandlingar på engelska vid Göteborgs universitet ska öka. De avhandlingar som skrivs på svenska ska ha en fyllig sammanfattning på engelska. Nydisputerade på svenskspråkiga avhandlingar ska uppmuntras att publicera sig på engelska eller annat relevant världsspråk i artikelform.

För kurser i akademiskt skrivande på svenska och engelska, se Enheten för akademiskt språk.

⁸ Universitetsgemensam handlingsplan för särskilda aspekter av internationalisering 2014-2016, Dnr V2014/476

⁹ PIL-enheten vid Göteborgs universitet tillhandahåller kurs i olika pedagogiska aspekter av att undervisa på engelska.

¹⁰ Kommunikationsstrategi för Göteborgs universitet, Dnr V 2014/71

4. Övriga språk

Göteborgs universitet ska arbeta för studenters och lärares möjligheter att tillägna sig vetenskaplig litteratur på andra språk än svenska och engelska. En god förutsättning för en fungerande kommunikation med människor i andra länder är kunskaper i deras språk. Språkkunskaper erbjuder också genvägar till förståelse för andra kulturer och främjar den egna kunskapsutvecklingen.

Göteborgs universitet bedriver utbildning i ett antal språk som ser ut att få en allt större global betydelse. Kompetenser i andra språk än svenska och stora europeiska språk bör tas tillvara i betydligt högre grad än vad som idag är fallet. Universitetet bör i samråd med övriga lärosäten satsa på att utveckla och förstärka förutsättningarna för denna verksamhet.

Göteborgs universitet ska verka för att meritvärdet i språk- och kulturkompetenser görs synligt. Språk- och kulturkunskaper bör vara meriterande vid anställning vid Göteborgs universitet, särskilt att ha studerat, undervisat och/eller publicerat sig på andra språk än svenska och engelska.

Studenter ska ges möjlighet att få dokumenterat på vilket/vilka språk de studerat.

5. Information om forskning och utvecklingsarbete

Information om det egna forsknings- och utvecklingsarbetet är en av högskolans tre huvuduppgifter. De resultat som uppnås inom forskning och utvecklingsarbete ska spridas till det omgivande samhället. Förmedling av forskningsresultat till icke-specialister försvåras emellertid av det faktum att vetenskapligt språk i sig är en egen språkform, med fackspråk av olika svårighetsgrad.

För en majoritet av Sveriges forskare är engelska vid sidan av svenska ett givet arbetsspråk. Men svenska är huvudspråk i Sverige och forskare vid Göteborgs universitet ska därför kunna förmedla sitt vetande på klar och begriplig svenska. Universitetets forskare bör ta sitt ansvar för utvecklingen av det svenska språket i vetenskaplig kommunikation på svenska genom att underhålla och utveckla det fackspråk som finns och bidra till att den engelska som används lätt kan anpassas till svenskt språkbruk. Den tredje uppgiften ska även ses ur ett internationellt perspektiv. Forskningsresultat ska därför också kunna kommuniceras på klar och, för icke-specialister, begriplig engelska och/eller andra språk.

6. Presentation av universitetet på andra språk än svenska

Göteborgs universitet ska vara internationellt synligt. Information om universitet ska också finnas på andra språk än svenska, i första hand på engelska. Relevanta webbsidor och dokument/publikationer ska vara internationellt tillgängliga. Universitetet har upphandlat översättnings- och språkgranskningstjänster.

Studentkåren ska uppmuntras att ha relevant information på engelska.

7. Enheten för akademiskt språk

Enheten ska erbjuda både personal och studenter språkhandledning och även kompetenshöjande och språkutvecklande kurser. Detta sker bl a genom

- kurser i svenska för inkommande internationell/utländsk personal och studenter
- kurser i akademisk svenska och engelska för personal och studenter
- språkutvecklande kurser i engelska för administrativ personal
- språkhandledning/rådgivning i svenska och engelska för både personal och studenter

Sammanfattning

1. Det officiella kommunikationsspråket vid Göteborgs universitet ska vara svenska. Vetenskapsområden som domineras av engelska ska kunna kommunicera sitt vetande på klar och begriplig svenska.
2. Göteborgs universitet ska arbeta för ett ökat användande av engelska inom vetenskapsområden som idag domineras av svenska.
3. Göteborgs universitet ska sträva efter språklig mångfald och arbeta för att kompetenser i andra språk än svenska och engelska är meriterande vid anställning vid Göteborgs universitet.
4. Göteborgs universitet ska sprida forskningsresultat till det omgivande samhället på klar och begriplig svenska och engelska.
5. Göteborgs universitet ska vara internationellt synligt och information om universitetet och dess verksamhet ska finnas också på andra språk än svenska.
